

8 maart 2023

BIDDAG

1 Korintiërs 4, vers 1 t/m 16

Toen ik enkele weken geleden met de preken-serie over de Eerste Korinthebrief ben gestart, ging het in die eerste preek over *geestelijk volwassen worden*. Paulus verweet de Korintiërs kinderlijk gedrag. Egocentrisme. 'Ik ben van Paulus', 'ik van Apollos', 'ik van Petrus'. Al die onderscheidingen in de gemeente van Korinthe - de discussies, het bevestiging zoeken en de verschillen willen benadrukken - lieten zien dat men nog niet geestelijk volwassen was. Echte groei is namelijk - zo legde ik toen uit - een groei naar beneden. Geen hoogmoed en boven de ander uitstijgen, maar groeien in nederigheid en dienstbaarheid. Geen uitblinken in je gaven en prestaties, maar uitblinken in bescheidenheid. Worden zoals Christus, naar wie men als gemeente van Christus was genoemd. Men leek in de gemeente van Korinthe de naam 'van Christus' te willen dragen, zonder de weg van Christus te willen gaan. Men was 'in de Heer', maar ging niet in de weg van de Heer.

Nu, met dit thema was Paulus niet in één hoofdstuk klaar. In hoofdstuk 4 van zijn brief is Paulus nog steeds aan het oreren. Dat heeft er mee te maken dat het probleem wat zich in de gemeente van Korinthe voordeed, niet zomaar een rareit was, zoals je van elke gemeente wel iets bijzonders kunt vertellen. Nee, het had te maken met de kern van het geloof: *Jezus Christus en Die gekruisigd*. Die dwaasheid volgens

de Grieken. Dat struikelblok volgens de Joden. Datgene waar jood en heiden niets mee konden, maar wat juist de boodschap van redding bleek te zijn: de Zoon van God Die de weg van ongelooflijke vernedering en lijden is gegaan... om redding en toekomst voor de wereld te brengen. Nu: hoe kan je, als die vernedering van Jezus het centrum van je geloof is... hoe kan je dan zelf zo hoog van de toren blazen?

Paulus is inmiddels in hoofdstuk 4 op het thema 'leiderschap in de kerk' uitgekomen. Goed leiderschap - zo legt Paulus uit - heeft niets te maken met welsprekendheid, een goede performance, een massa luisteraars en een financieel gezonde gemeente... het enige dat telt voor een leider is 'betrouwbaarheid', 'trouw': *ben ik als leider trouw aan het Evangelie van Christus?* Wordt mijn spreken en handelen, hoe ik overkom... getekend door het volgen van Jezus? Is mijn leven kruisvormig - het kruis van Christus - of probeer

ik mij als leider te onderscheiden, zelf volgers te krijgen in plaats van Jezus na te volgen? 'Jullie hoeven mij niet te beoordelen', zo vertelt Paulus, die waarschijnlijk niet de meeste volgers had in de gemeente. 'En ik zal mijzelf ook niet beoordelen (vers 3)'. *God* is het Die mij oordeelt'. Ben ik - als ik straks voor God zal verschijnen - een trouwe volgeling geweest van Jezus, op Zijn weg vol verzoeken, verleidingen, weerstand en lijden? Wilde ik die weg van het Koninkrijk gaan en zo een knechtje van God zijn..., of heb ik heel de tijd Pasen gevierd en gepreekt zonder zelf de lijdensweg te gaan?

Nu vraagt u zich misschien af wat dit allemaal heeft te maken met biddag... Nu, mij troffen die kritische vragen die Paulus in zijn betoog op de gemeente afvuurde. Bijna aan het einde van zijn lange betoog vuurt Paulus drie scherpe vragen af op de gemeente (vers 7): 1. Wie maakt onderscheid tussen jullie? (Met andere woorden: wie denken jullie wel niet te zijn om je zo te willen onderscheiden van elkaar?) 2. Wat hebben jullie dat jullie niet ontvangen hebben? 3. Als jullie zoveel ontvangen hebben, waarom roemen jullie dan alsof jullie het niet ontvangen hadden? Waarom roem je dan alsof je het niet ontvangen hebt, maar alsof je het zelf hebt gemaakt of hebt bedacht?

Paulus stelt scherpe vragen, om de Korintiërs tot het besef te brengen waar ze mee bezig zijn. En hoe dwaas het eigenlijk is waar ze mee bezig zijn. 'Je hebt werkelijk

niets van jezelf..., heel dat gemeente zijn, je geloof, de veranderingen in je leven, dat zijn allemaal geschenken van God, door Zijn Geest... Hoe kan je er dan mee op de loop gaan en jezelf willen onderscheiden?' Wat heb je wat je niet hebt ontvangen?

Nou, nu naar biddag toe: Ik denk dat deze drie kritische vragen ons kunnen helpen om op de juiste manier tot God te bidden. Het prachtige en ook ijzersterke van Paulus is namelijk dat hij

alle aspecten van de gemeente - leiderschap, maar de liturgie (later in de brief), de dienst aan elkaar enzovoort en enzovoort - dat hij dat allemaal verbindt aan de kern van het geloof: Jezus Christus en Die gekruisigd. En dat is ook belangrijk voor biddag. Bidden op biddag is niet een los element van het kerk-zijn - even een moment voor van alles en nog wat bidden en verder hopen op zegen natuurlijk - nee, alles wat wij doen en ook alles wat wij bidden heeft alleen waarde als het verbonden is met de kern van ons geloof. Laten wij daarom onszelf eens door die kritische vragen van Paulus laten bevragen:

'Wat heb je, wat je niet hebt ontvangen?', zo kreeg de gemeente van Korinthe te horen van Paulus. Zo'n vraag brengt je tot bescheidenheid: inderdaad... Als je zo'n vraag tot je door laat dringen, dan kom je heel anders tegenover je medemens te staan..., maar dan kom je

ook in een heel andere verhouding tot God te staan: bescheiden. Nederig. Arm van geest. Afhankelijk. Nou, dit is precies de houding, waarmee wij moeten bidden. Vrijmoedig bidden hoor! Maar wel in alle bescheidenheid. Echt durven te vragen. Maar wel in alle nederigheid. Een stevig beroep doen op Gods beloften. Maar wel je volkomen afhankelijkheid van God en Gods genade beseffen.

Gelukkig zijn woorden als 'afhankelijkheid', 'nederigheid' en vooral ook dat woord 'genade' geen onbekende woorden in onze kerk, maar het gevaar bestaat dat zulke woorden uitgehold raken en hun kracht verliezen. Want in de dagelijkse wereld, waarin wij leven, zijn zoveel dingen die wij hebben ontvangen juist heel gewoon, vanzelfsprekend en lijken wij er zelfs soms ook gewoon recht op te hebben: gezondheid, eten en drinken, een dak boven je hoofd, een uitkering, een luisterend oor. Maar wat zou het een gebed veranderen en verdiepen als je werkelijk beseft dat alles wat je vraagt, en wat je ook ongevraagd ontvangt, genade is. Alles! Die bloemen in de berm, waar je met je auto misschien hard langs gereden bent. Die jas die je toch nog maar hebt aangedaan, omdat het nog geen lente is. Die smaak die je nog in je mond hebt van het eten. Die toevallige ontmoeting op straat vandaag. Die ogen waarmee de meesten van ons kunnen zien en de oren waarmee wij muziek kunnen horen, de handen waarmee wij kunnen voelen, schrijven, sporten. Het bed dat vanavond op je wacht. De sterren die in de nacht boven ons staan. En dat alles... dat alles is ontvangen... ontvangen uit de hand van *de Schepper Die zo graag al die dingen met ons wilde delen en ze voor ons heeft gemaakt, zodat Hij samen met ons Zich daarin kon verheugen*. Wat een genade! Het had er ook niet kunnen zijn. Ikzelf had er ook niet kunnen zijn.

Als je dit beseft dat je al die dingen – al die grote en kleine dingen, gebaren, momenten – als je dat beseft dat je al die dingen hebt ontvangen... als je dat beseft, voordat je gaat bidden – niet pas, wanneer je gaat danken, maar al voordat je gaat bidden, nog even om je heen kijken - *ik denk hè dat je dan anders gaat bidden*. Je kan dan in ieder geval niet gewoon je boodschappenlijstje opzeggen voor God, nee, je gebed is doorademt met verwondering – want: onder de indruk van Wie God is. Bidden met verwondering, dankbaarheid, eerbied. Zoals de dichter van psalm 65: 'de stilte zingt U toe, o Here, in uw verheven oord, Wij zullen ons naar Sion keren, waar Gij ons bidden hoort.' Stil ontzag. Haast verlegen, vanwege alles wat je zo maar elke dag hebt ontvangen, die rijkdom van de schepping waarin we ons bewegen.

En misschien hè dat wij dan in het gebed soms ook de lat wat minder hoog zullen leggen wat betreft onze hoeveelheid vragen. Natuurlijk: je mag vragen! 'Eist van Mij vrijmoedig!' Maar het probleem van die gemeente van Korinthe (om daar even naar terug te gaan) was volgens mij dat zij zo druk bezig waren met hun gaven – alles wat zij hadden en konden en wilden – dat zij waar het werkelijk in hun leven om ging dreigden te vergeten: Jezus Christus en Die gekruisigd. We willen soms wel heel veel... We denken soms ook wel heel veel nodig te hebben... Onze geluksstandaard, waaraan moet worden voldaan willen wij ons echt gelukkig voelen, is soms wel heel erg hoog... De leerlingen van Jezus werden met één jas en één paar sandalen op pad gestuurd. Ze

werden opgedragen om onderweg te bidden om dagelijks brood, meer niet.

'Wat heb je, wat je niet hebt ontvangen...' Die vraag brengt ons tot bescheidenheid en afhankelijkheid. Maar ook tot verwondering en besef dat je in een wereld leeft met zoveel genadevolle momenten, dingen, ontmoetingen, 'kleine dingen die het doen'.

'Alles wat wij hebben, is ontvangen.' Als je dat niet pas aan het einde – bij dankdag bijvoorbeeld –, maar gelijk al aan het begin beseft, dan maakt dat je bidden vol van ontzag, nederigheid, afhankelijkheid, eerbied, verwondering en ook verwachting.

Paulus stelde ook nog een andere kritische vraag aan de gemeente (de eerste van de drie): 'wie maakt onderscheid tussen u?' Met andere woorden: 'hoe kom je erbij om je zo te willen onderscheiden?' In een gemeente, zo wilde Paulus duidelijk maken, moet je je niet willen onderscheiden ten opzichte van de ander, maar juist openstaan voor elkaar. Die ander is niet je concurrent, vormt geen bedreiging, maar hij of zij doet een beroep op jouw verantwoordelijkheid naar hem of haar toe.

'Wie maakt onderscheid tussen u?' Nu ook deze kritische vraag kan ons helpen bij hoe wij hebben te bidden. Waar bidden wij om? Je bidt hopelijk niet slechts om bescherming van je geld en goederen, maar om liefde en wijsheid om je geld en goederen – alles wat je hebt ontvangen – te kunnen delen. Bid je dat je hoger op de wachtlijst van het ziekenhuis zult komen, of bid je voor die anderen op de wachtlijst die blijkbaar ook niet direct geholpen kunnen worden? Bid je of je het fijn mag hebben in de kerk, je prettig mag voelen in de gemeente, of dat jijzelf een instrumentje in Gods hand mag zijn om anderen in de gemeente een veilig en warm thuis te geven? Als ik naar de gebeden van Paulus kijk, waarover hij soms iets in zijn brieven vertelt: het gaat in Paulus' gebeden bijzonder weinig om zijn eigen behoeften, maar steeds om het heil van de gemeente, om de noden van broeders en zusters, om de voortgang van het zendingswerk.

Altijd alleen maar voor anderen bidden, dat kan natuurlijk ook een valkuil zijn! Het kan ook te maken hebben met een minderwaardigheidsgevoel, met het met jezelf overhoop liggen, of menen niet Gods kind te mogen zijn..., waardoor je nooit voor jezelf bidt en wat jij nodig hebt. Maar Paulus betrap ik niet zoveel op minderwaardigheidsgevoelens. Laatst had ik hier nog een discussie over met een oudere in onze gemeente, omdat Paulus volgens hem wel heel erg veel over zichzelf sprak. Ik denk daarom dat het bij Paulus anders is: Paulus heeft niet bepaald een minderwaardigheidscomplex. Maar volgens mij ook geen superioriteitsgevoel. 'Niet meer ik, maar Christus leeft in mij!', dat is Paulus' identiteit. En daarom is hij zo op de ander en op Gods Koninkrijk gericht, ook in zijn gebedsleven. Zoals Christus, zo ook knechtje Paulus. Wat zou het prachtig zijn om dit gericht-zijn-op-de-ander ook straks in onze gebeden terug te laten komen.

En dan nog de laatste vraag van Paulus: 'waarom roemen jullie, alsof jullie het niet ontvangen hebben?' Waarom roemen jullie, zijn jullie zo hoogmoedig, terwijl alles wat je hebt, van God ontvangen is? Paulus had niets met roemen. Ja, roemen in zijn zwakheden, in wat

hij allemaal moest ondergaan, al zijn doorstane veranderingen. Paulus ging de weg van Christus. Zijn leven was kruisvormig. En dat bepaalde ook wat hij nodig vond om voor te bidden. Paulus bad niet om een gelukkig leven, maar om kracht om te dragen. Hij bad niet om een einde aan zijn getob, maar dat hij in zijn situatie tot zegen zou mogen zijn. In Paulus' leven en in zijn bidden zag je waar het hem om ging: Christus en Die gekruisigd. *Hoe mooi om dat juist in deze lijdenstijd op biddag ook vorm te geven met elkaar:* niet slechts te bidden om terugkeer van de overvloed en een einde aan alle crises (energiecrisis, stikstofcrisis), maar dat wij tot zegen mogen zijn voor velen in deze wereld met al haar crises. Niet slechts bidden om een einde aan alle spanningen, maar bidden om kracht om het uit te kunnen houden in alle onzekerheid. Of bidden om moed om de ziekte te dragen. Volharding om voor je complexe gezin of je turbulente huwelijk zorg te dragen. Gebed om liefde te kunnen geven aan diegenen die niet bepaald jouw liefde aanwakkeren. Wat hebben u en ik nodig op de weg achter Jezus aan... op de weg van lijden en liefde, verdragen en voor de ander willen dragen?

'Waarom roemen jullie?' 'Waarom zijn jullie zo aan jezelf verslingerd', zo vroeg Paulus. Waarom zo op jezelf gericht en wat jij belangrijk vindt? Op de weg achter Christus aan bid je om heel andere dingen. Zoals ook het Onze Vader laat zien: 'Onze Vader, Die in de hemelen zijt, *Uw* Naam worde geheiligd, *Uw* Koninkrijk kome, *Uw* wil geschiedde'... en pas dan heel eenvoudig en bescheiden: 'geef ons heden ons dagelijks brood'. Een christen moet immers niet al teveel ballast meedragen op de weg achter Christus aan.

Laten wij bidden in bescheidenheid, in afhankelijkheid en in verwondering. Bidden tot de God Die zoveel geeft, omdat Hij al die kleine en grote dingen zo graag met ons wil delen!

Laten wij in ons bidden niet de ander uitsluiten door onze eigen verlangens alleen maar te benoemen, maar ons uitstrekken naar die ander en vragen om de moed om te delen en beschikbaar te zijn voor die ander.

Laten wij bidden, vragen, wat wij als christenen op de weg achter Jezus aan nodig hebben. Ons dagelijks brood. Dagelijks brood voor in de crises en spanningen. Brood om vol te kunnen houden. Brood om het Brood des leven uit te kunnen delen.

Laten wij zo bidden, want dat is werkelijk bidden *om Jezus' wil, amen.*